

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1
Ζωγράφου, ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13
Χολαργός, ☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2009

A. Ο συγγραφέας πραγματεύεται την προσφορά του βιβλίου. Αρχικά, η ανάγνωση βιβλίου τονίζεται ως σημαντικότερη αρετή, η οποία θωρακίζει ηθικά την προσωπικότητα και καλλιεργεί το διάλογο, αναιρώντας την αυθεντία και προωθώντας την κριτική ικανότητα με αποτέλεσμα τη διασφάλιση της πνευματικής ελευθερίας. Κυρίως σε δύσκολες πολιτικά εποχές, όταν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης λειτουργούν αυταρχικά και υπονομεύουν το ρόλο του, το βιβλίο περιφρουρεί την ελευθερία των ιδεών και τη συνειδησιακή αξιοπρέπεια, λειτουργώντας προειδοποιητικά σε κάθε προσπάθεια περιθωριοποίησής του. Για το λόγο αυτό, είναι η μόνη ελπίδα διάσωσης του πολιτισμού από την ιδιοτέλεια, γεγονός που επιβεβαιώνει και ο Βολταίρος. Καταλήγοντας, ο συγγραφέας εξαιρεί την προσφορά βιβλίου, καθώς διανθίζει την ανθρώπινη προσωπικότητα με ψυχικά και πνευματικά εφόδια.

B1. Με το ένα βιβλίο να ανασκευάζει ή να πολεμάει το άλλο, όλα μαζί συμβάλλουν στη διαδικασία του διαλόγου. Είναι γεγονός, ότι το βιβλίο έχει τη δυνατότητα να προσφέρει πνευματική καλλιέργεια στο άτομο, εφόσον οι γνώσεις που αποκτά αποτελούν εφόδιο για την ολοκλήρωση της προσωπικότητάς του. Διευρύνονται οι πνευματικοί ορίζοντες και αποκτά την ικανότητα να συγκρίνει και να αμφισβητεί όσα πληροφορείται, ώστε να αποφεύγει τη χειραγώγηση και να διαμορφώνει την προσωπική του άποψη χωρίς την επιρροή της μάζας. Ταυτόχρονα, μεταβάλλεται σε άτομο που μπορεί να αξιολογεί τις απόψεις των υπολοίπων και να συμμετέχει στη διαδικασία του διαλόγου με σκοπό την άσκηση ελέγχου προς όλες τις απόψεις που παρουσιάζονται. Η επίδειξη ανεκτικότητας και αλληλοσεβασμού στη διαλεκτική διαδικασία, οξύνει την κριτική και αντιληπτική ικανότητα και το άτομο μπορεί ψύχραιμα και ουσιαστικά να εκφράσει την άποψή του, αλλά ταυτόχρονα και να δεχτεί την άποψη του συνομιλητή χωρίς να επικρατούν δογματικές αντιλήψεις. Συνεπώς, η προσφορά του βιβλίου είναι σημαντική για την πρόοδο και εξέλιξη του δημοκρατικού ιδεώδους.

B2. α) Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί την αυθεντία στο χωρίο: «Ο Βολταίρος...τα βιβλία». Η άποψη του συγγραφέα για τη συμβολή του βιβλίου στην ανύψωση και διαμόρφωση της πνευματικής στάθμης της κοινωνίας αποκτά κύρος και αντικειμενικότητα υπό το βάρος της αυθεντίας του Βολταίρου. Πρόκειται για ιστορικό πρόσωπο που προσδίδει καθολικότητα και δεν επιδέχεται αμφισβήτηση.

β) Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί μεταφορική γλώσσα συγκεκριμένα στα εξής χωρία:
«καιρούς πολιτικά σκοτεινούς ή ισκιωμένους»
«τα μέσα μαζικής επικοινωνίας του στήνουν πολιορκία στενή»
«η ζώνη που περιβάλλει την αγνότητα του βιβλίου»
«Γιατί αυτό το γκόλφι.... ψυχώνει το χέρι»

B3. α) ΑΝΤΩΝΥΜΑ

Ετερόφωτος: αυτόφωτος, αυτοπροσδιόριστος (-όμενος)
Ελέγξιμος: ανεξέλεγκτος, αυθαίρετος
Ευθύνη: ανευθυνότητα, απερισκεψία, δικαίωμα
Ελεύθερη: ελεγχόμενη, οριοθετημένη
Αδυναμία: δυνατότητα, ικανότητα

β) ΣΥΝΩΝΥΜΑ

αρετή: προτέρημα, αγαθό, πλεονέκτημα
γνώμη: άποψη
ισχύς: κύρος, δύναμη
περιφρουρώ: προστατεύω, προφυλάσσω, προστατεύω
φρόνημα: ήθος

B4. α) Η σύνταξη είναι ενεργητική και θα μετατραπεί σε παθητική :... «γιατί εδώ η αυθεντία, όταν και όπου υπάρχει με τρόπο πάντως ελέγξιμο, δεν περιφρουρείται από καμία αστυνομική δύναμη»

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1
Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13
Χολαργός , ☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

β) Η σύνταξη είναι παθητική και θα μετατραπεί σε ενεργητική : «Ο άνθρωπος δε θα χάσει τη μάχη, ενόσω θα υπάρχει καταφυγή του λόγου, το βιβλίο».

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: Άρθρο σε σχολική εφημερίδα

Α΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ – ΑΙΤΙΑ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

- Χαρακτηριστικά των νέων: Τάση αμφισβήτησης, αντίδρασης, απέναντι στο κατεστημένο/στις παραδεδομένες αρχές και αξίες, απαξίωση του εκπαιδευτικού συστήματος.
- Απαξίωση προς το σχολικό εγχειρίδιο που μετατρέπεται σε κάτεργο στη συνείδηση των μαθητών εξαιτίας της αποστήθισης που επιβάλλεται και της στείρας γνώσης που δεν ανανεώνεται...επιβολή του συστήματος με αποτέλεσμα να λειτουργεί ο μαθητής ανελεύθερα χωρίς ελεύθερη έκφραση.
- Παρωχημένες μέθοδοι διδασκαλίας που επιβάλλουν το βιβλίο ως μόνο τρόπο μάθησης αποστασιοποίησης από διαδραστικούς τρόπους διδασκαλίας και αγωγής.
- Άγχος, πίεση μαθητών, υπέρμετρη αγωνία για εισαγωγή σε ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα, εξουθενωτικό εξεταστικοκεντρικό σύστημα που τοποθετεί τους νέους σε ασφυκτικό πλαίσιο ζωής-καθημερινότητας, που αντιστρατεύεται την ανεμελιά, τη νεανικότητα και τις ανάγκες της εφηβείας-μείωση ελεύθερου χρόνου-ανάγκη εκτόνωσης.
- Κυριαρχία ηλεκτρονικού πολιτισμού-εποχή εικόνας-απαξίωση αναχρονιστικών τρόπων επικοινωνίας και μάθησης.

Β΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ – ΤΡΟΠΟΙ ΑΡΜΟΝΙΚΗΣ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗΣ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

- Ρόλος Πολιτείας: Διάθεση κονδυλίων από την πλευρά της πολιτείας και προσπάθεια συνύπαρξης ανθρωπιστικής και τεχνοκρατικής εκπαίδευσης-στήριξη με κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή και καταρτισμένο προσωπικό που θα επιμορφώνεται.
- Εκπαιδευτικοί: Πρωτοβουλίες και καθοδήγηση-εξειδίκευση και ενημέρωση των μαθητών-προσπάθεια αποφυγής κινδύνου προσκόλλησης στον υπολογιστή και το διαδίκτυο, ενημέρωση για την αξία του βιβλίου και την ορθολογική χρήση του διαδικτύου.
- Εκμετάλλευση της δυναμικής που μπορεί να προσφέρει το διαδίκτυο σε συνδυασμό με το βιβλίο για τους μαθητές. Απομάκρυνση από παρωχημένους τρόπους διδασκαλίας, δικτύωση με τη βιβλιοθήκη του σχολείου, ανάγνωση βιβλίων μέσω διαδικτύου, αναζήτηση ιστοσελίδων γνωστικού υλικού (π.χ. παράθεση διαδικτυακών τόπων τίτλων, θεματικών ενοτήτων, ανανέωση...)-μαθητοκεντρική εκπαίδευση.
- **Φορείς παιδείας:**
Οικογένεια (αισθητική αγωγή και μετάδοση αγάπης για το βιβλίο)
Πνευματικοί ηγέτες-διανοούμενοι (εκλαϊκευση μεθόδων αξιοποίησης τεχνολογικών μέσων...)
ΜΜΕ (βήμα λόγου σε συγγραφείς και προβολή νέων τίτλων βιβλίων)